

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Складні та динамічні умови господарювання потребують від вітчизняних підприємств побудови власної діяльності на принципах раціональності та економічної обґрунтованості використання ресурсів, плановості діяльності із визначенням стратегії фінансової і виробничої політики, аналізу й оцінки отриманих результатів. Важливого значення наразі набуває впровадження фінансового менеджменту у діяльність підприємств, як складової системи управління прибутком. Прибуток є кінцевим результатом діяльності підприємства, урівноважуючи інтереси власників і персоналу, він потребує безперервного управління його формуванням і використанням.

Проблеми управління прибутком досліджувало велике коло вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: І.А. Бланк, І.К. Балабанов, М.О. Данілюк, І.М. Бойчик, М.К. Коробов, Л.А. Лігоненко, С.В. Мочерний, А.М. Поддєрьогін та ін. Однак, із частою зміною правового поля питання організаційного забезпечення системи управління прибутком підприємства потребують постійного вивчення, удосконалення та систематизації.

Дієвість системи управління прибутком підприємства визначається ефективністю її організаційного забезпечення. Система організаційного забезпечення управління прибутком – це взаємопов'язана сукупність структурних служб і підрозділів підприємства, які забезпечують розробку і прийняття управлінських рішень за окремими аспектами його формування, розподілу і використання, а також несуть відповідальність за результатами цих рішень [2].

Основау даної системи становлять топ-менеджери, мідл-менеджери, служби, відділи і інші організаційні підрозділи апарату управління. Так як система управління прибутком повинна бути органічно вбудованою в загальну систему управління підприємством, то її організаційне забезпечення повинно також повинно тісно корелювати із загальною структурою управління. Це допоможе зменшити загальний рівень управлінських витрат, забезпечити координацію дій системи управління прибутком з іншими системами управління підприємством, підвищити ефективність контролю за реалізацією прийнятих рішень [2].

Виділяють два типи структур управління прибутком в рамках структури управління підприємством – ієрархічний і органічний.

Ієрархічний тип передбачає рух управлінських рішень і інформаційних потоків строго по вертикалі, в якій нижній орган управління підпорядковується і контролюється вищим. Відповідно він передбачає виділення різних рівнів управління [1].

Органічний тип характеризується індивідуальною відповідальністю кожного працівника за загальний результат. Такі структури мають здатність легко змінювати форму для вирішення складних проєктів і пристосовуватися до нових умов. У більшості випадків органічні структури створюються тимчасово для реалізації конкретних проєктів, програм або вирішення проблем [4].

Поряд із традиційними типами структур управління прибутком існує концепція управління окремими аспектами господарської діяльності підприємства на основі «центрів відповідальності». Дана концепція, розроблена американським економістом Дж. Хігінсом, отримала широке практичне використання в управлінні формуванням прибутку, грошовими потоками, інвестиціями тощо. Відповідно до цього, формування системи організаційного забезпечення управління прибутком на основі центрів відповідальності (центр витрат, центр доходу, центр прибутку та центри інвестицій) передбачає наступний алгоритм дій:

- дослідження особливостей функціонування окремих структурних підрозділів з позицій їх впливу на окремі аспекти формування і використання прибутку;
- визначення основних типів центрів відповідальності в розрізі структурних підрозділів підприємства;
- формування системи прав, обов'язків і міри відповідальності керівників структурних підрозділів, визначених як центри відповідальності;
- розробка і доведення до центрів відповідальності планових (нормативних) завдань у вигляді поточних чи капітальних бюджетів;
- забезпечення контролю виконання встановлених завдань центрами відповідальності шляхом отримання відповідної інформації (звітів), її аналізу та встановлення причин відхилень.

Щодо центру прибутку, то він являє собою структурний підрозділ підприємства, керівник якого несе відповідальність за доручені йому завдання з приводу формування прибутку. В силу функціональної направленості своєї діяльності такий структурний підрозділ повністю контролює як формування доходів від реалізації продукції, так і величину витрат на її виготовлення [2].

Побудова системи організаційного забезпечення управління прибутком шляхом створення центрів відповідальності різних типів залежить від багатьох факторів – об'єму діяльності підприємства, багатофункціональності цієї діяльності, чисельності персоналу, організаційної структури виробництва, організаційно-правової форми діяльності та інших. Тому визначення числа та складу центрів відповідальності потребує індивідуального дослідження для кожного підприємства [1].

Організаційне забезпечення системи управління прибутком є запорукою ефективного функціонування підприємства, його довгострокового розвитку та забезпечення виконання поставлених цілей. Адже управління прибутком поєднує у собі сукупність функціонально-організаційних блоків, що пов'язані із вирішенням конкретних завдань. Зі сторони фінансового менеджменту результативним показником є прибуток, який характеризує співвідношення витрат понесених на ведення господарської діяльності та його фінансових результатів.

Система управління прибутком комплексно пов'язує у собі весь інструментарій ведення господарської діяльності, який закладений у організаційну систему управління підприємствам (ієрархічна або організаційна) а також елементи

внутрішньої системи господарювання (відповідно до центрів прибутку та центрів відповідальності). Дана система корелює із фінансовими потребами суб'єкта господарювання за рахунок власного капіталу та базується на методах фінансового контролінгу.

Список використаної літератури

1. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. / И.А. Бланк. - К.: Ника-Центр, Т1. – 2009. – 592 с.
2. Бланк И.А. Управление прибылью. / И.А. Бланк. - К.: Ника-Центр, **2007**. – 768 с.
3. Момот Т.В. Вартісно-орієнтований організаційно-економічний механізм корпоративного управління холдинговими компаніями: стратегія отримання комбінаторних переваг: [монографія] // Т. В. Момот, М. В. Кадничанський, О. А. Лобанов, Н.В. Рудь. – Х. : Фактор, 2010. – 220 с.
4. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 439с.